

АД АРХЕАЛАГІЧНЫХ РАСКОПАК ДА ГІСТАРЫЧНЫХ ПОМНІКАЎ ЛЕЛЬЧЫЦКАГА РАЁНА

Лукашэвіч А.Дз.

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт інфарматыкі і радыёэлектронікі
г. Мінск, Рэспубліка Беларусь

Куракевіч Н.І. – канд. гіст. навук, дацэнт

У гэтай працы разглядаецца гісторыя, культура і археалагічная спадчына Лельчыцкага раёна.

Лельчыцкі раён — гэта ўнікальны куток Беларусі, які збераг частку гісторыі і культуры краіны. Размешчаны на Палессі, гэты раён вядомы сваімі густымі лясамі, багатымі воднымі рэсурсамі і багатай гісторыяй, якая прасочваецца праз стагоддзі.

Першая пісьмовая згадка аб аграгарадку Лельчыцы адносіцца да 1569 года, але археалагічныя даследаванні сведчаць, што чалавек з'явіўся на гэтай зямлі значна раней. Прыкладам, на тэрыторыі раёна былі знойдзены рэшткі паселішчаў эпохі мезаліту, якія датуюцца 9-7 тысяч гадамі да нашай эры. Сярод знаходак — наканечнікі стрэл, крэмневыя сякеры і іншыя прыборы працы, якія сведчаць аб старажытным жыцці чалавека на гэтай тэрыторыі.

Раён багаты на помнікі гісторыі, архітэктуры і археалогіі. Усяго налічваецца 117 такіх помнікаў, з якіх 16 унесены ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурнай спадчыны Рэспублікі Беларусь. Гэтыя помнікі ўключаюць у сябе археалагічныя знаходкі, помнікі гісторыі, а таксама культурных з'яў, што ствараюць багатую і разнастайную карціну мінулага.

На тэрыторыі Лельчыцкага раёна зафіксавана каля 50 помнікаў розных археалагічных эпох — ад мезаліту да позняга сярэднявечча ўключна. Яны сталі вядомыя дзякуючы намаганням шэрагу археолагаў, краязнаўцаў і нават скарбашукальнікаў. Гэтыя знаходкі дазваляюць больш глыбока зразумець лад жыцця нашых продкаў, іх гаспадарчую дзейнасць і сацыяльныя структуры.

Асабліва вылучаюцца курганныя могілнікі, размешчаныя паблізу вёскі Буйнавічы. Раскопкі, праведзеныя тут у канцы XIX стагоддзя, паказалі, што гэтыя пахаванні належалі старажытным плямёнам, якія жылі ў гэтым рэгіёне некалькі тысячагоддзяў таму. Курганы ўтрымліваюць рэшткі пахаваных разам з прадметамі бытавога ўжытку і ўпрыгожаннямі, што дазваляе даследчыкам аднавіць штодзённае жыццё і рэлігійныя ўяўленні тых часоў.

Адным з самых цікавых і загадкавых помнікаў з'яўляецца "каменная дзяўчынка" у вёсцы Данілевічы. Гэты камень, які нагадвае постаць чалавека, акружаны легендамі і сцвярджэннямі аб яго цудадзейных уласцівасцях. Людзі верылі, што гэты камень можа лячыць хваробы і прыносіць дабрабыт. Гэта сведчыць аб глыбокай сувязі мясцовага насельніцтва з прыродай і сакральнымі месцамі.

Свята-Пакроўская царква ў вёсцы Прыбалавічы — гэта самы старажытны архітэктурны помнік Лельчыцкага раёна. Яна была пабудавана ў 18 стагоддзі і да гэтага часу захавала сваё першапачатковае аблічча. Гісторыя царквы цесна звязана з жыццём мясцовых жыхароў, якія падтрымлівалі і аднаўлялі яе на працягу стагоддзяў. У часы Вялікай Айчыннай вайны царква перажыла разбурэнні, але была адноўлена і цяпер з'яўляецца сімвалам веры і надзеі для мясцовага насельніцтва.

Помнікі і традыцыі Лельчыцкага раёна маюць вялікае значэнне для захавання гістарычнай памяці. Яны сведчаць аб старажытных культурных традыцыях, сакральных звычаях і непарушнай сувязі чалавека з прыродай. Захаванне гэтай спадчыны — важная задача, якая гарантуе перадачу багатых культурна-гістарычных каштоўнасцей будучым пакаленням.

Спіс выкарыстаных крыніц:

1. «Хроніка Убарцакага Палесся» Анатолій Атнагулаў.
2. «Каменная дэвочка» — туристический бренд Лельчицкого района. [Электронны рэсурс] - Рэжым доступу <https://www.lelchitsy.by/2022/08/kamennaya-devochka-turisticheskij-brend-lelchickogo-rajona/>